

Zpráva o činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o. za rok 2021

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. vznikla v roce 1993. Na základě zřizovací listiny poskytuje své služby již 29 let, a to v ústřední knihovně na ul. Jiráskova 506, v pobočce Místek, Hlavní třída 111-112, na pobočce Slezská na 11. ZŠ Jiřího z Poděbrad a dále provozuje tři malé pobočky v okrajových částech města – Chlebovice, Lískovec a Skalice. Také v roce 2021 se koronavirová pandemie výrazně promítla do činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek. Velkou část roku poskytovala své služby jen v omezené míře a po určité období byla zcela veřejnosti uzavřena.

V průběhu celého roku 2021 probíhala rekonstrukce budovy Hlavní třída 111. Místecká pobočka poskytovala své služby s určitým omezením v náhradních prostorách. Oddělení beletrie bylo přestěhováno do Národního domu, stejně jako oddělení zpracování fondu. Oddělení pro děti a mládež bylo sloučeno s hudebním a naučné oddělení se studovnou v pobočce Místek na Hlavní třídě 112. Oddělení regionálních funkcí bylo přestěhováno do náhradních prostor na třídě T.G.M. 2322 a do skladu na třídě T.G.M. 2299 a na ul. Sadová 604 byl uložen zbývající fond. Dokončení rekonstrukce by mělo proběhnout v 1. čtvrtletí 2022. V roce 2021 byly mimo běžných oprav a údržby opraveny dva z celkového počtu tří balkonů a boční schodiště do budovy v ústřední knihovně na ul. Jiráskova 506. V místecké pobočce byl vymalován Modrý salonek.

Knihovna je jednou z městských organizací, která je začleněna do celoměstského vizuálního stylu. Od roku 2015 knihovna prezentuje svou činnost pod značkou Knihovna FM. Svou činnost mimo jiné prezentuje na webových stránkách a sociálních sítích. Je kladen rovněž důraz na prezentaci našich aktivit v rámci Zpravodaje Frýdku-Místku i dalších relevantních periodik (např. Frýdecko-Místecký a Třinecký deník). Přihlášeným odběratelům je pravidelně zasílán newsletter s informacemi o novinkách a akcích Knihovny FM. Od poloviny roku 2018 využívá Knihovna FM webový knihovnický systém nové generace Tritius, a to formou webové služby.

Městská knihovna je financována z prostředků zřizovatele, tj. statutárního města Frýdek-Místek. Od Moravskoslezského kraje obdržela knihovna dotaci na zabezpečení výkonu regionálních funkcí, a to ve výši 1 548 000 Kč. Z investičních prostředků byl zakoupen selfcheck pro samopůjčování a ochranné brány RFID. Zlepšený hospodářský výsledek činí za rok 2021 částku 25 199 Kč. Z programu MK VISK 3 získala knihovna 271 000 Kč na zavedení RFID do oddělení pro děti a mládež v ústřední knihovně. Na zpřístupnění databáze Anopress nám NKP, prostřednictvím projektu VISK 8a, přispěla částkou 26 620 Kč a z projektu Česká knihovna jsme získali knihy v hodnotě 6 198 Kč. MěK F-M pronajímá své prostory jiným subjektům, nicméně v roce 2021 byly z důvodu pandemie pronájmy prostor velmi omezeny.

Výpůjční činnost a veřejný internet

Výpůjční činnost, stejně jako všechny ostatní aktivity knihovny, byla ovlivněna jednak koronavirovou pandemií a jednak skutečností, že pobočka Místek pracovala v náhradních prostorách z důvodu rekonstrukce budovy Hlavní 111 a dlouhodobého uzavření pobočky knihovny na 11. ZŠ. Z důvodu vládních nařízení byla celá knihovna část roku pro veřejnost uzavřena a půjčování dokumentů bylo realizováno bezkontaktně nebo prostřednictvím výpůjčních oken. Také činnost malých poboček byla velmi omezena. To se projevilo na počtu návštěvníků a také v počtu výpůjček. Částečné uzavření knihovny a distanční výuka ve školách se projevila především v odděleních pro děti a mládež. Zde byl zaznamenán výrazný úbytek. V roce 2021 využilo služeb knihovny 138 399 návštěvníků. Klesl také počet registrovaných čtenářů na 4 231. V loňském roce knihovna vypůjčila 193 768 knih, periodik a jiných dokumentů. Také v roce 2021 umožňovala knihovna registrovaným čtenářům půjčovat si e-knihy z portálu Palmknihy.cz, a to pomocí webového katalogu Tritius. O službu je v této době stále větší zájem, což dokládá nárůst e-výpůjček. Za rok 2021 se takto vypůjčilo 1 220 titulů.

Kromě výpůjční činnosti v budovách knihovny poskytuje organizace také donáškovou službu. O tuto službu je zájem a počet takto půjčených knih a audioknih stále roste. V roce 2021 bylo uskutečněno 88 návštěv a půjčeno bylo 996 výpůjček. Dále knihovnice navštěvují každou třetí středu v měsíci dům s pečovatelskou službou. Zde si návštěvníci vypůjčili 456 dokumentů. V domově pro seniory Charity F-M bylo vypůjčeno 120 dokumentů. Knihovna spolupracuje také s Domovem pro seniory Frýdek-Místek, p. o. na ul. 28. října, s Beskyd DZR, o. p. s. či s Charitou Frýdek-Místek. Knihovnice pro klienty připravují krátké literární programy, besedy a donáškovou službu.

Městská knihovna rovněž poskytuje i meziknihovní výpůjční službu (MVS). V roce 2021 bylo z ostatních knihoven pro naše uživatele zprostředkováno vypůjčení 205 dokumentů a jiným knihovnám jsme zapůjčili 89 dokumentů. Knihovna FM se připojila do projektu Národní knihovny Národní digitální knihovna – covid a po jeho ukončení byl zřízen přístup do NDK – díla nedostupná na trhu. Nabídli jsme tak našim registrovaným čtenářům přístup k digitalizovaným dokumentům z domova a z prostor Knihovny FM. Již rok je také naše knihovna připojena k celostátnímu projektu Knihovny.cz. V knihovně dále nabízíme uživatelům přístup k databázi Anopress (Newton Media) a k právní databázi Codexis Green.

Po dobu uzavření knihovny veřejnosti jsme půjčovali dokumenty bezkontaktně, nebo prostřednictvím výdejevého okna. Při této příležitosti jsme čtenářům nabídli službu odložení z poličky, kterou čtenáři využívají i nadále v době plného otevření knihovny.

Jako velmi potřebné, obzvláště v době pandemie, se ukázalo využívání dvou biblioboxů. Čtenáři nejenže vítají možnost vracení knih z kterékoliv pobočky bez ohledu na to, kde si je vypůjčili, ale měli také možnost vrátit knihy v době uzavření knihovny, popř. v době bezkontaktního půjčování.

V knihovně provozujeme pro veřejnost celkem 32 internetových stanic, přičemž 10 z výše uvedeného počtu je určeno pro potřeby dětí a mládeže. Pro potřebu výukových hodin jsou dále k dispozici 4 notebooky s možností připojení k internetu. Ústřední knihovna a místecká

pobočka poskytují celoplošně free WI-FI připojení. Také využívání veřejného internetu v knihovně a s tím souvisejících služeb (tisk, kopírování, scanování) bylo umožněno uživatelům jen ve velmi omezené míře. Přesto pevné připojení k internetu využilo přes dva tisíce návštěvníků.

	Registrovaní čtenáři	Návštěvníci celkem	Návštěvníci internetu	Výpůjčky celkem	Výpůjčky e-knihy	Donášková služba návštěvy/výpůjčky
2019	6457	213315	12898	312426	522	101/733
2020	5313	140533	5020	309229	1107	64/700
2021	4231	138399	2104	193768	1220	88/996

Kulturní a vzdělávací činnost

I přesto, že činnost knihovny byla téměř po celý rok omezena koronavirovou pandemií, podařilo se dokončit některé započaté kulturní a vzdělávací projekty a uskutečnit i několik dalších. Proběhlo 179 kulturních a 12 vzdělávacích programů. Jako nejzdařilejší je možné hodnotit literární klání Můj svět, do kterého bylo zasláno přes 100 literárních děl. Bohužel opět nemohlo být uskutečněno slavnostní vyhlášení výsledků v knihovně a ceny musely být odeslány poštou, ale i tak se ukazuje, že se jedná stále o úspěšnou soutěž. Tradiční literárně-výtvarná soutěž pro děti TVV nebyla z důvodu pandemie vyhlášena. Proběhl další ročník Festivalu čtení, který byl opět z důvodu pandemie zaměřen především na domácí aktivity a výzvy. V rámci festivalu byla připravena i netradiční výstava Myšlenky z knih. Festival má své webové stránky <http://festivalcteni.knihovnafm.cz/festivalcteni/>. V době krátkodobých rozvolnění realizovala knihovna besedy a lekce pro školní děti, setkání klubu pro rodiče s malými dětmi, pasování prvňáčků na čtenáře. Pravidelně jsou připravovány výstavy ve frýdecké knihovně. Děti se zapojovaly do hry Lovci perel, jejímž cílem je propagovat čtení dětských knih. Úkolem dětí je přečíst knihu a odpovědět na otázky související s jejím obsahem, což podporuje čtení s porozuměním a umožňuje dětem objevit nové knížky. Za každou přečtenou knihu a splněné úkoly získávají děti perličku na vlastní perlou náhrdelník. Knihovna FM se tradičně zapojuje do celostátních akcí vyhlášených SKIP ČR, pořádaných za účelem propagace knihoven a knihovnické práce a také do celoměstských akcí. V červenci uspořádala Knihovna FM ve Faunaparku, v rámci celoměstských Prázdnin ve městě, Den s knihovnou – indiánské léto, kterého se účastnilo přes 150 návštěvníků. Knihovna FM spolupracuje s dalšími městskými organizacemi a spolky (SVČ Klíč FM, Kultura FM, Literární klub Petra Bezruče, Pobeskydský spolek přátel výtvarného umění F-M, Charita Frýdek-Místek, Aktivní senioři ...). Z plánovaných přednášek o umění, cestovatelských přednášek či večerů nejen o umění se mohl uskutečnit jen zlomek. Z cestovatelských to byla např. show Michala Štěpánka Libanon – země hor, cedrů a uprchlíků a on-line přednáška Írán – dvě tváře Persie. Z cyklu Křídla literárně-hudební pořad věnovaný Olze Tlučkové a z cyklu přednášek o umění např. přednáška Křehký svět vizionáře Olbrama Zoubka. Pravidelně sdílíme na našich sociálních sítích pořad

připravovaný Ostravskou univerzitou Factum OU. V době uzavření knihovny jsme připravili pro dětské čtenáře venkovní detektivní hru Hledá se medvěd Hugo. Z důvodu pandemie nemohly být pořádány tradiční kurzy práce na PC ve spolupráci se Svazem důchodců ČR ve Frýdku-Místku. Věříme, že na tuto činnost navážeme v roce 2022, a to v nových prostorách rekonstruované Knihovny FM.

Doplňování a revize knihovního fondu

V roce 2021 bylo nakoupeno 2 635 svazků knih a kartografických dokumentů, 138 hudebních CD a audioknih. Knihovna odebírala 361 exemplářů titulů periodik. Nabídka deskových her je 71 ks. Prostřednictvím darů získala knihovna 283 knih a brožur v celkové hodnotě 65 703 Kč. Městská knihovna také zpracovává analytické popisy článků pro celostátní databázi periodik SKAT a spolupracuje s Národní knihovnou ČR. V roce 2021 bylo do souborného katalogu ČR CASLIN zasláno 2 247 záznamů ve výměnném formátu MARC 21 podle pravidel RDA.

Činnost regionálního oddělení

V rámci výkonu regionálních funkcí městská knihovna zabezpečuje odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona pro 26 základních knihoven, z nichž 6 knihoven je profesionálních, 5 knihoven jsou pobočky Městské knihovny Frýdek-Místek. Ostatní obecní knihovny jsou neprofesionální.

V roce 2021 bylo z dotace, poskytnuté Moravskoslezským krajem, nakoupeno 2266 knih. Současný stav výměnného knihovního fondu regionálního oddělení činí 29 149 k. j. V průběhu roku bylo rozvezeno do příslušných knihoven 75 souborů o celkovém rozsahu 3 888 svazků. Zaměstnankyně regionálního oddělení průběžně poskytovaly konzultace a realizovaly metodické návštěvy. Knihovníkům byla poskytnuta školení v rámci spuštění nového AKS Tritius REKS. Revize knižního fondu byla provedena v Obecní knihovně v Pražmě a v Místní knihovně v Kunčicích pod Ondřejníkem. Dále jsou katalogizovány knihy zakoupené z finančních prostředků obcí u obecních knihoven zapojených do regionálního automatizovaného knihovního systému Tritius REKS – jednalo se celkem o 1 552 svazků. Po dokončení retrokatalogizace MK Pražmo byl spuštěn její automatizovaný výpůjční protokol a nyní spolupracujeme na tvorbě nových webových stránek knihovny.

Ostatní činnost

Pro další vzdělávání svých zaměstnanců využívá městská knihovna všech dostupných možností, které poskytuje Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Filozoficko-přírodovědecká fakulta

Slezské univerzity v Opavě atd. Zaměstnanci se vzdělávali formou odborných seminářů, kurzů, workshopů či prostřednictvím e-learningových kurzů. Celkem se knihovníci vzdělávali 448 hodin.

Partnery naší knihovny jsou i Książnica Beskidzka v Bielsku-Białej a Krajská knihovna v Žilině. Byl dokončen společný projekt realizovaný s Krajskou knihovnou v Žilině Naše knihovny (aj) pre znevýhodnených čitateľov. Vzhledem k nemožnosti uskutečnit některé aktivity bylo schváleno posunutí termínu ukončení do června 2021 a program byl z velké části převeden do virtuálního prostředí. V rámci tohoto projektu byla např. vytvořena virtuální prohlídka MěK F-M nebo byla uskutečněna mezinárodní on-line konference Potřebuje současná doba knihovny a knihovníků. Projekt byl realizován v rámci Programu přeshraniční spolupráce INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika (Žilina - Frýdek-Místek).

Závěrem je možno konstatovat, že i přes nepříznivou situaci v roce 2021 byla Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. nepřehlédnutelnou kulturní a vzdělávací institucí, která slouží občanům a důstojně reprezentuje statutární město Frýdek-Místek.

PhDr. Tomáš Benedikt Zbranek v. r.
ředitel Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o.